

LEVEL UP!

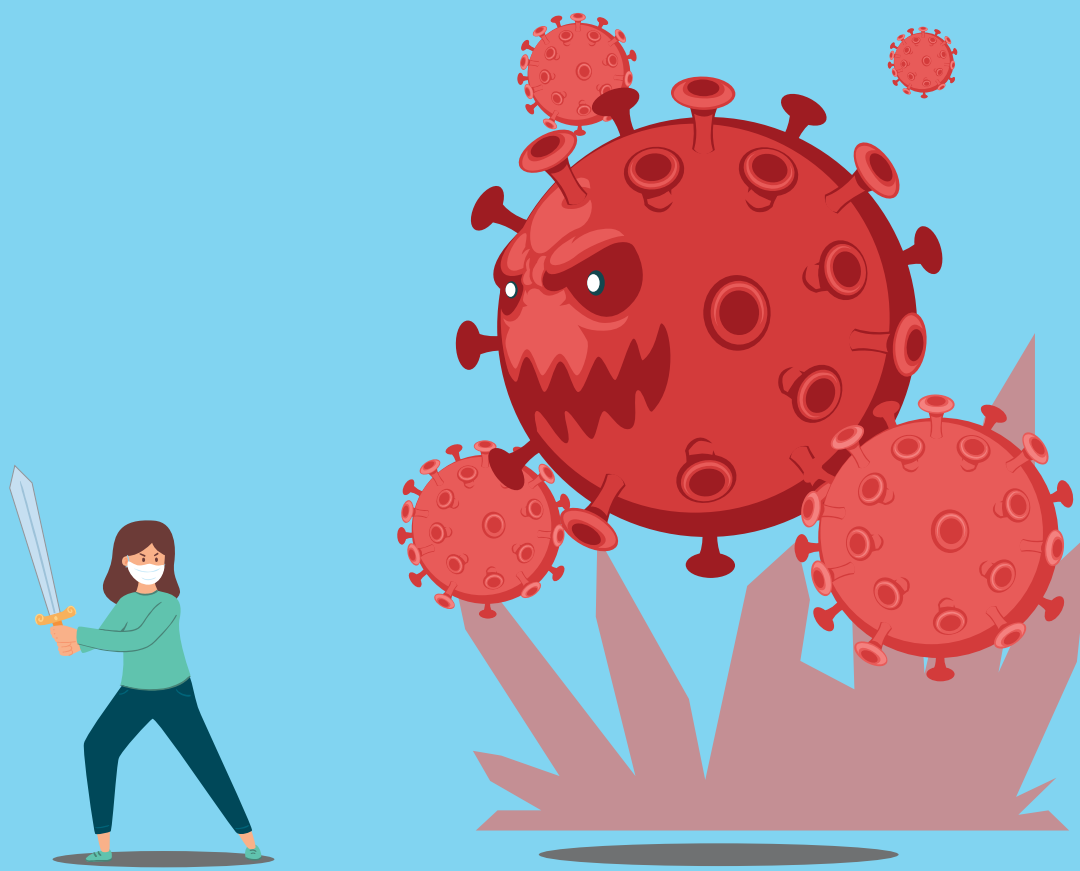
Akcija za 5

priručnik za učenice i učenike

Mladi

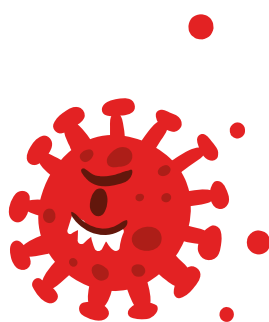
Covid-19

VS

PRIRUČNIK ZA UČENICE I UČENIKE U PROJEKTU

Akcija za

Izdanje 2020.

IMPRESSUM

Priručnik pripremali/-e:

Maja Uršić Staraj

Maša Cek

Emma Žufić

Jan Barić

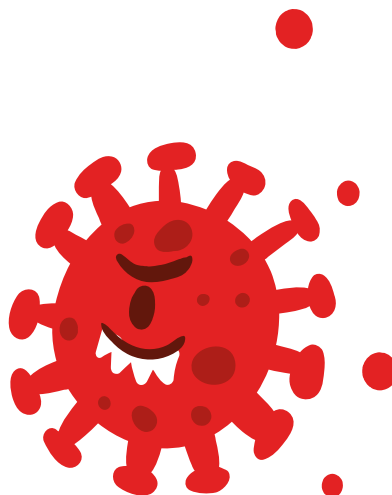
Aleksandra Vinkerlić

Suzana Jašić

Sandra Pernar

Igor Bajok

Vana Gović

Grafičko oblikovanje:

Marko Laća

Publikacija je izrađena u sklopu projekta "Akcija za 5 – Level Up!".

Projekt se provodi uz financijsku podršku Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade i Grada Rijeke.

Projekt provode Udruga Delta, Udruga za ljudska prava i građansku participaciju PaRiter i Grad Rijeka.

Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključiva su odgovornost Udruge Delta i ne odražavaju nužno stajalište Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade i Grada Rijeke.

Drage učenice i dragi učenici,

tijekom listopada i studenog ove čudne 2020. godine sudjelovat ćete u projektu „Akcija za 5!“. Time ćete imati priliku da sami/-e osmislite projekt za svoj grad i realizirate ga novcem iz gradskog proračuna. Očekuje vas uzbudljiv i zanimljiv period, prepun kontakata s različitim osobama, tijekom kojeg ćete više naučiti o funkcioniranju lokalne vlasti, ali i o mnogim drugim pitanjima.

Nadamo se da će vaše današnje sudjelovanje u „Akciji za 5!“ utjecati na **povećanje aktivnijeg angažmana** svih nas u zajednici (bila ona mjesna, gradska, općinska, županijska ili čak državna).

Biti aktivan građanin/aktivna građanka nije jednostavno. Da biste bili aktivni morate znati što želite i kako to ostvariti, a između ostaloga **morate znati kako utjecati na donositelje odluka**. Kroz projekt ćete naučiti tko su donositelji odluka u vašem gradu i na koji način se odluke donose.

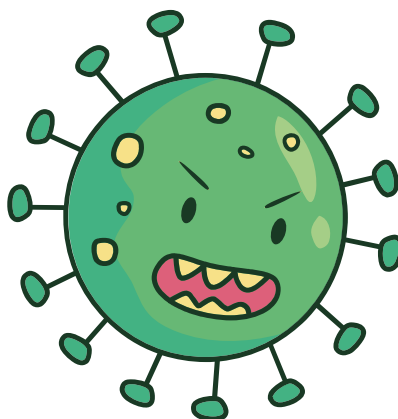
Točnije, u ovom procesu ćete vi igrati ulogu donositelja odluka i velikim dijelom pridonijeti odabiru projekta koji će u bliskoj budućnosti biti realiziran u vašem gradu!

Tijekom „Akcije za 5!“ radit ćete u grupama. **Svaka grupa osmislit će po jedan projekt** kojeg će predložiti Gradu za financiranje. Samo jedan projekt (za kojeg vi glasovanjem odlučite da je najbolji) bit će uistinu i realiziran.

Ovaj priručnik će vam služiti kao vodič – u njemu ćete naći sve potrebne informacije o tome što u kojem trenutku trebate raditi, a ukoliko budete imali nedoumica ili pitanja, odnosno zatrebate li pomoć, ne zaboravite da su tu i koordinatori i koordinatorice vaših grupa.

Želimo vam uspješan rad!

UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA MLADE

Pandemija COVID-19 jedna je od glavnih briga i prijetnji ljudima diljem svijeta u 2020. godini, a čini se da će to ostati i narednih godina. **Ekonomске i društvene posljedice novonastale krize drugačije pogađaju osobe iz različitih društvenih skupina** (npr. bogate/siromašne, pripadnike većinskog/manjinskog stanovništva, zaposlene/nezaposlene, i sl.), a posebno će ih osjetiti mladi (15 do 30 godina) i buduće generacije.

Usljed potencijalno teških okolnosti u kojima se mladi nalaze ili će se tek naći, važno je imati na umu da **krize nose sa sobom i potencijal za pozitivne društvene promjene**, čemu mlađe generacije mogu uvelike doprinijeti (od poticanja solidarnosti u društvu do inovativnih poslovnih ideja). Kako bi znali/-e na što se želimo usmjeriti, kako se prilagoditi, koja područja u osobnom životu i u zajednici želimo osnažiti, važno je da ostanemo informirani/-e i savjesni/-e prema sebi i drugima. Zbog toga ovaj priručnik donosi kratak pregled utjecaja pandemije COVID-19 na mlade u područjima za koja podaci iz aktualnih nacionalnih, europskih i svjetskih istraživanja pokazuju da su najviše ugrožena: mentalno zdravlje, obrazovanje, zapošljavanje i raspoloživi dohodak, a dio je posvećen i skupini na koju se navedeno posebno odražava: na mlade pripadnike ranjivih skupina (npr. mlade beskućnike/-ce, nezaposlene mlade i mlade koji nisu u sustavu školovanja ili usavršavanja, mlade s invaliditetom, itd.).

Nadamo se da vas nećemo previše „baciti u bed“, nego **potaknuti da se odvažite na djelovanje u zajednici** i tako doprinesete pozitivnim promjenama u svom životu i životu vaših mladih sugrađana i sugrađanki.

MENTALNO ZDRAVLJE

Adolescencija je period života u kojem osobe izgrađuju i pronalaze osobni identitet, a može biti popraćen stresom, anksioznošću i depresivnim simptomima¹. Vrijeme globalne krize na različite načine pogađa mlade, bez obzira na to jesu li iskusili navedene smetnje i probleme. Okolinski čimbenici, poput socioekonomskog statusa, stanja u obitelji te mentalnog stanja mladih, najviše utječu na mogućnost iskorištavanja dobivenih prilika².

Od pojave COVID-19 mediji upozoravaju na opasnost virusa po fizičko zdravlje, dok je mentalno zdravlje „palo u drugi plan“. Iako je komunikacija licem u lice ograničena, izrazito je važno omogućiti mladima dostupnost psihološke pomoći drugim putevima, npr. pružanje zdravstvene pomoći putem tehnologije (telefonski razgovori, *online* sastanci i dr.). S djecom i mladima se također treba više komunicirati o mogućim negativnim utjecajima tehnologije i interneta i potencijalnim prijetnjama na koje mogu naići.

1 Allen i Waterman, 2019

2 Fegert i sur., 2020

Za kraj, treba imati na umu da se ljudi nikada prije nisu našli u ovakvoj situaciji te se ne mogu svi na pravi način prilagoditi novonastalim nesvakidašnjim i ekstremnim uvjetima. Stoga je važno da imamo razumijevanja jedni prema drugima, potražimo pomoć ako nam je potrebna i ohrabrujemo to i kod osoba u našoj okolini.

COVID-19

I

MENTALNO ZDRAVLJE

POZITIVNI I NEGATIVNI UTJECAJI

	
vrijeme s obitelji i bližnjima	strah od zaraze i socio-ekonomske brige
nema negativnih strana uobičajene svakodnevice	snažan stres i opsesivno provjeravanje
učenje novih načina za suočavanje sa stresom	nedostatak druženja s vršnjacima i prilika za istraživanje identiteta
razvoj osjećaja za druge i međusobnog pomaganja ljudi	sumnjičavost i netrpeljivost prema drugima i drugačijima, optuživanje da "nose bolest"

 prema Duan i sur., 2020; Fegert i sur., 2020; Fernandez i sur., 2020; Taylor i sur., 2020.

OBRAZOVANJE

Zatvaranje škola i fakulteta diljem svijeta u prvoj polovici 2020. godine značajno je utjecalo na živote i obrazovanje djece i mladih – prema procjenama UN-a, drastične promjene je [iskusilo oko 1.5 milijarde djece i mladih](#) koji se obrazuju. Bogatije zemlje zapada uglavnom su se uspješno prilagodile primjenjujući inovativne metode i alate za učenje na daljinu, dok je obrazovanje u siromašnijim zemljama pretrpjelo [izrazito negativne posljedice](#). Unatoč brznoj prilagodbi zemalja diljem Europe, prelazak na *online* učenje, zatvaranje škola, promjene u novoj školskoj godini povezane s uvođenjem epidemioloških mjera, kao i brojne druge promjene, [ostavile su velik trag na učenike i učenice](#).

Na globalnoj razini oko 65% mladih kaže da je prelazak na *online* učenje utjecao na njihovo usvajanje znanja te **smatraju da su učili manje od početka pandemije**. Posebno su pogođeni [ranjivi mladi](#) i mladi koji zbog različitih životnih uvjeta nisu imali pristup internetu i potrebnim uređajima ili nisu imali dovoljnu podršku roditelja. Prema raznim [istraživanjima](#), smanjene mogućnosti za učenje i financijske nedaće povećavaju rizik od napuštanja školovanja.

Međutim, u vrijeme krize je i velik broj mladih pokazao interes za dodatnim obrazovanjem i usavršavanjem u *online* obliku. Mnogi su upisali tečajeve vezane uz specifične vještine koje im trebaju za posao, tečajeve stranih jezika, korištenja raznih digitalnih alata i dr., što znači da mladi prepoznaju potrebu za raznim znanjima i vještinama koje im mogu pomoći da postanu otporniji na krizu.

Analiza učeničkih odgovora u istraživanju [Ristić Dedić \(2020\)](#) pokazala je da **učenici glavnim prednostima i nedostacima online škole smatraju sljedeće:**

- Fleksibilna organizacija učenja, slijeđenje vlastitog tempa učenja, mogućnost organiziranja učenja prema vlastitom ritmu, samostalnom radu
- Trud, angažiranost i susretljivost profesora
- Nema gubitka vremena za putovanje i uz škole, više slobodnog vremena
- Razumni rokovi za predaju zadaća, dovoljno vremena za obavljanje zadaća

- Problemi s tehnologijom (nepouzdanost, sporost, pad sustava, teškoće u pristupu, rad na više platformi, teškoće praćenja novih zadaća/aktivnosti, zbunjenost oko toga gdje slati zadaću...)
- Nedostatak objašnjenja i poduke od strane profesora, manjak povratne informacije od strane profesora, očekivanje da će učenici puno toga odraditi samostalno
- Preveliki zahtjevi prema učenicima (previše zadaće, predugački zadaci, previše obveza po danu)

ZAPOŠLJAVANJE I RASPOLOŽIVI DOHODAK

Kriza je na različite načine utjecala na sve zaposlene i nezaposlene osobe. Bez obzira na zanimanje, većina zaposlenih je doživjela neke vrste promjena ili prilagodba, od gubitka posla i smanjenja radnih sati, do rada od kuće i povećanja obujma posla.

Istraživanja i u ovom području ukazuju na to da su [mladi posebno pogođeni](#). Mlade osobe, posebno u skupini 16 do 24 godine, već imaju manji raspoloživi dohodak te je veća vjerojatnost da su nezaposleni od osoba starijih od 25 godina. Prema [nekim procjenama](#) na globalnoj razini, **jedna od šest mladih osoba je prestala raditi od početka krize**. Većina gubitka poslova je uzrokovana propadanjem poduzeća i otpuštanjem mlađih radnika/-ca. Mnogima su smanjili radne sate, pogotovo u privatnom sektoru, što izravno utječe na njihove prihode.

Mladi često rade u oblicima zaposlenja koji nisu trajni (privremeni rad, rad na nepuno radno vrijeme), u većem su riziku da izgube posao ili prihode. Isto tako, pandemijom su najviše ugroženi niže plaćeni, privremeni i sezonski poslovi te poslovi u uslužnim djelatnostima (npr. u restoranima, hotelima, kafićima, tvornicama, trgovinama...), u kojem radi velik broj mladih.

Zbog kraćeg boravka na tržištu rada, mlade osobe imaju manje uštedevine, što ih u kombinaciji s drugim aspektima ekonomske krize može dodatno ugroziti jer nemaju „sigurnu mrežu“. Ekonomske posljedice će se također odraziti na mlade koji se sami uzdržavaju tijekom studiranja – gubitak studentskih poslova može otežati plaćanje stanarine ili otplaćivanje školarine. U Hrvatskoj je često situacija da mlade osobe odlaze studirati van svog mjesta prebivališta, a ako kriza pogodi njih ili njihove roditelje, to će dodatno otežati normalan tijek njihovog nastavka studiranja. Osobe koje su diplomirale u ovom vremenu vjerojatno će teže naći posao, što će odgoditi postizanje financijske neovisnosti.

RANJIVE SKUPINE MLADIH

Rezultati [istraživanja na globalnoj razini](#) pokazuju da je pandemija posebno pogodila ranjive skupine te da je velika vjerojatnost da će se postojeće nejednakosti povećati. Kombinacija različitih karakteristika, kao što su spol, rod, rasa, etnička pripadnost, intelektualne ili fizičke teškoće, lošiji socio-ekonomski uvjeti – mogu pogoršati ranjivost mladih ljudi.

Zatvaranje škola posebno je utjecalo na [dobrobit ranjivih mladih](#), primjerice, učenika/-ca s posebnim obrazovnim potrebama, onih koji nisu imali pristup tehnologiji potrebnoj za *online* nastavu i onih koji su se oslanjali na razne vrste pomoći usluga koje su mogli dobiti u školi (npr. školski obroci, pomoći stručne službe, emocionalna potpora...). Djeca migranti i azilanti tu su se nalazili u posebno nepovoljnom položaju, pogotovo ona koja tek uče Hrvatski jezik.

UNESCO izvještava da je od širenja pandemije porastao broj prijavljenih slučajeva rasizma i diskriminacije prema ljudima drugačijeg podrijetla od većinskog stanovništva. Nadalje, glavni tajnik UN-a Antonio Guterres [upozorio je na "zastrašujući globalni porast"](#) obiteljskog nasilja u krizi koronavirusa.

Djeca i odrasli s teškoćama ili invaliditetom mogu pripadati i zdravstveno rizičnim skupinama, imati popratne probleme sa zdravljem koji povećavaju rizik za komplikacijama uslijed obolijevanja COVID-19. Također, [UNESCO](#) ističe preporuke za poboljšavanje položaja osoba s invaliditetom i/ili teškoćama u vrijeme pandemije: jasne i dostupne informacije (znakovni jezik, fotografije, snimljene upute za slijepe, jednostavne upute za osobe s teškoćama, Brailleovo pismo itd.), strategije za pristup i liječenje u uvjetima povezanim uz COVID-19, osiguravanje dodatne njege i dostupnosti lijekova, kao i emocionalne potpore i podrške mentalnom zdravlju ranjivih skupina.

